

NU LYSNER DET FOR GODTHÅB FORSAMLINGSHUS

Af fg. kontorchef *K. Budde Lund*

For cirka 20 år siden besluttede en lille kreds af personer i Godthåb med bogtrykker, nuværende kommunalbestyrelsesformand, Rasmus Berthelsen i spidsen, at søge fremskaffet pengemidler til opførelse af et allerede den gang længe savnet forsamlingshus i Godthåb.

Savnet af et forsamlingshus er blevet mange gange forstærket siden slutningen af 1930'erne, og ikke mindst i tiden efter 1950, hvor der som led i Grønlands kulturelle udvikling - jævnsides med aftenskolevirksomhed, radiofoniudsendelser, bogudgivelser m. v. - har været arbejdet intenst med studiekredse, fremførelse af oplysende og underholdende films, foredrag, amatørskuespil, musik, spejderbevægelse o. l., har man i høj grad savnet egnede lokaler hertil. De nævnte former for kulturel virksomhed har glædeligvis haft stor tilslutning i befolkningen, og der må tillægges dem en meget væsentlig betydning for den almene befolknings tilpasning i et moderne samfund, og til imødegåelse af dens trang til passende adspredelse.

Godthåberne har som nævnt selv igennem mange år været klar over den store betydning, et forsamlingshus kunne få for byens befolkning, og lige siden ideen til et forsamlingshus blev udkastet i 1936, er der ved afholdelse af basarer, ved almindelig husindsamling, ved foredragsaftener, ved filmsforevisninger o. l. samlet penge ind. På denne måde er det til dato lykkedes at indsamle et efter grønlandske forhold virkelig imponerende beløb, nemlig cirka 125.000 kr. Herudover råder man over den værdi, som den nuværende og for alle, der har besøgt Godthåb, velkendte biografbarak på Skibshavnsvejen repræsenterer. Man kan ikke andet end beundre det energiske og vedholdende arbejde, der er udført for at fremskaffe penge til et forsamlingshus, men uden godthåbernes store offervilje og levende interesse for sagen, var det smukke resultat naturligvis ikke nået.

Efter krigens afslutning mente forsamlingshuskomiteen at være nået så langt med hensyn til indsamling af penge, at man turde lade udarbejde tegninger m. v.

til et forsamlingshus. Komiteen henvendte sig derfor til arkitekt Knud Dam, der ved ægteskab med en af Godthåb's døtre følte sig som halvvejs godthåber, og bad ham udarbejde et skitseforslag. Det viste sig herved hurtigt, at de indsamlede pengemidler ikke ville kunne slå til, og at det derfor ville være nødvendigt at søge ret store lån. Inden låneandragenderne blev udfærdiget og ekspederet, satte prisstigningerne, som følge af Koreakrigen, imidlertid ind og væltede på ny planerne. Arkitekt Dam har siden med aldrig svigtende ildhu udarbejdet nye projekter og planer afpasset efter på den ene side indsamlede midler og forventede lån og på den anden side omkostningerne. Det projekt, der nu synes at skulle blive en realitet, er vist nr. 15 i rækken.

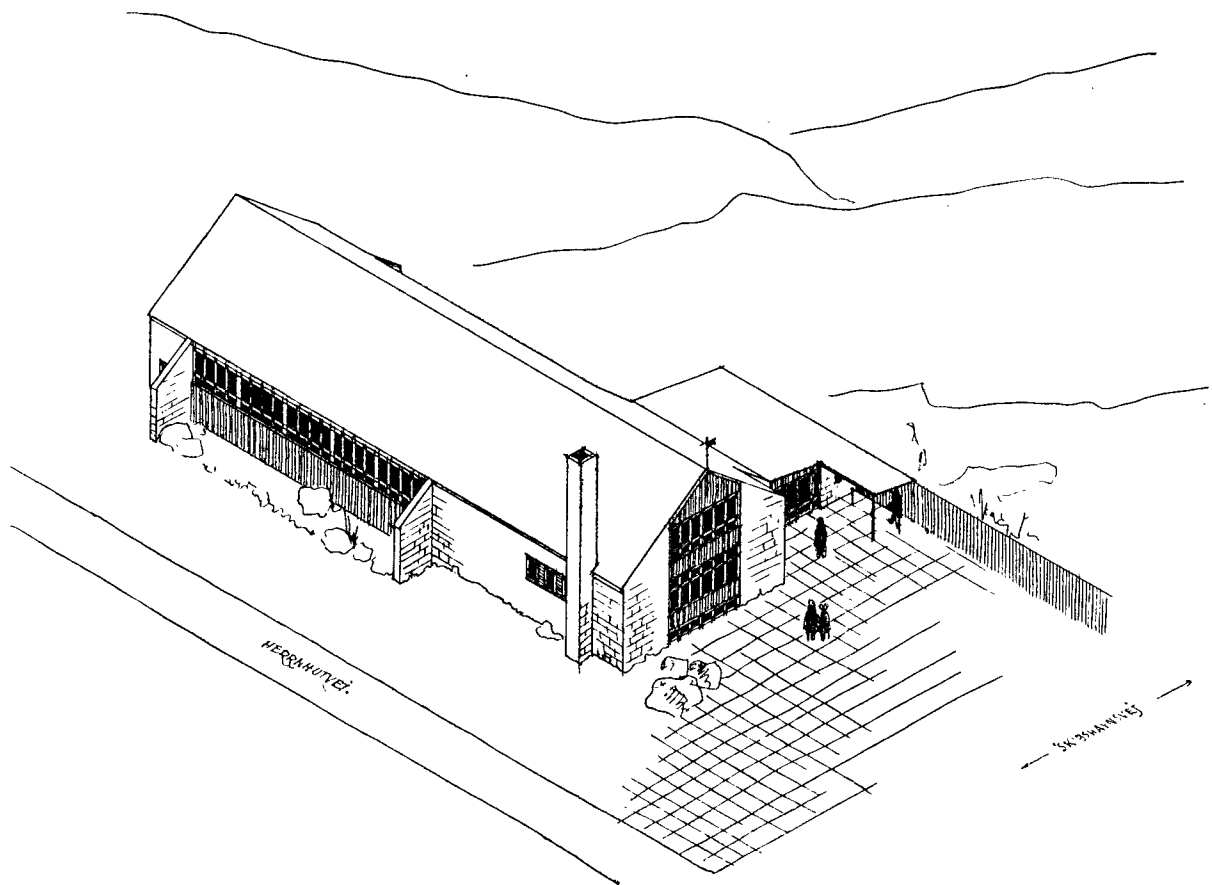
I efteråret 1955 blev foreningen „Godthåb forsamlingshus“ dannet. Ifølge foreningens vedtægter er foreningens formål „at tilvejebringe og opretholde et passende samlingssted med lokaler til afholdelse af foredrag, forhandlingsmøder, filmsforestillinger, festlige sammenkomster, indendørs idræt m. v.“. Som medlemmer kan optages enhver, der er fyldt 18 år. Personer under 21 år har dog ikke stemmeret til spørgsmål, som vedrører foreningens økonomiske anliggender. Årskontingentet er det meget beskedne af 2 kroner pr. medlem.

Herefter blev Ministeriet for Grønland anmodet om at søge statskassen om de nødvendige lån til forsamlingshusets opførelse, men da man fra de bevilgende myndigheders side betragtede andragendet som en slags prøvesag, skulle der gå næsten et år, inden lånetilsagnet forelå. Prøvesagen blev altså vundet, og man har lov til at håbe, at der nu vil være banet vej for lignende projekter i andre grønlandske byer, hvor man næsten alle steder savner ordentlige forsamlingshuse, men har indsamlet efter forholdene ret store beløb til formålet.

Forsamlingshuset i Godthåb er projekteret til at ville koste 550.000 kroner. Dette beløb tilvejebringes på den måde, at foreningen selv indskyder 85.000 kroner af sin formue. Landsrådet har bevilget et tilskud på 25.000 kroner. De resterende 440.000 er bevilget i lån fra statskassen. Statskassens lån er delt op i 2, hvoraf det ene er på 330.000 kroner, som skal forrentes med 5 % p. a. og afdrages over 30 år. Det andet lån er på 110.000 kroner, dette lån er indtil videre rente- og afdragsfrit, men det kan kræves forrentet og afdraget, såfremt forsamlingshusets driftsindtægter måtte blive tilstrækkelige hertil.

Hvad får foreningen „Godthåb forsamlingshus“ så for de 550.000 kroner?

Forsamlingshuset vil komme til at rumme en stor sal med plads til cirka 320 personer og en lille sal med plads til cirka 80. De to sale er adskilt fra hinanden ved sammenklappelige vægge, således at de kan benyttes hver for sig på samme tid, eller de kan benyttes under eet ved store møder, filmsaftener eller lignende. Den store sal skulle være tilstrækkelig stor til, at der også kan dyrkes indendørs

Således vil det nye Godthåb forsamlingshus komme til at se ud set fra fjeldene overfor.

sport o. l., f. eks. badminton, og hvis man ikke er alt for nøjeregnende, skulle der også være mulighed for håndboldspil. Den lille sal er hævet 110 cm over den store sal, således at den tjener som en slags balkon for publikum eller scene, foruden at den giver en naturlig mulighed for placering af den underliggende kælderetage, hvor der indrettes garderobe, toiletter m. v. I forhallen vil der blive indrettet en forfrisknings-bar, en kiosk og et billetkontor. Der er endvidere mulighed for i forsamlingshuset at drive en mindre restauration, så der f. eks. under dansemik i den store sal kan ske servering i den lille sal.

Tegningen vil give et indtryk af, hvorledes forsamlingshuset, der bygges på hjørnet af Skibshavnsvejen og Herrnhutvejen, vil komme til at se ud. Projektet er udformet sådan, at der senere kan opføres en tilbygning.

Arbejdet med opførelsen af forsamlingshuset vil snarest blive udbudt i licitation, og man håber, det kan påbegyndes, så snart sneen er væk. I 1958 skulle forsamlingshuset, om alt går vel, kunne tages i brug.

Det har unægtelig taget lang tid at få denne sag ført igennem, men det er glædeligt, at det nu ser ud til at lykkes. Et ordentligt forsamlingshus er af den største betydning for et mindre samfunds trivsel. Man må simpelthen have et sted, hvor befolkningen kan samles, hvor der kan gives oplysninger om alt det nye, der sker, og hvor man kan slappe af ved en film eller anden underholdning.

Kolonibestyrer Johan Petersen:

UJUATS DAGBØGER

FRA ØSTGRØNLAND 1894-1935

ved *B. Rosenkilde Nielsen* og *Johan Petersens* (Ujuats) danske oversættelser. Østgrønlandernes sagn og fortællinger samlet af *Gustav Holm* i 1884-85. Påny udgivne ved *William Thalbitzer*. Det grønlandske Selskabs Skrifter XIX.

Når man sidder og læser Johan Petersens dagbøger fra den lange tid, han som kolonibestyrer tilbragte på Østgrønlands kyst, dels ved Angmagssalik, dels ved Scoresbysund, er det, som om en svunden verden påny dukker frem. Endnu engang får man et pust fra pionertiden, og landets store navne, Gustav Holm, F. C. P. Rüttel, Christian Rosing, Søren Nielsen og alle de andre kommer lyslevende frem. Endnu engang får man lejlighed til at undre sig over, at for blot to menneskealder siden fandt man en stamme mennesker inden for det danske riges grænser, der var ganske ukendte. Atter føler man en dyb og ærbødig taknemmelighed overfor de stoute danske mænd og kvinder, der ofrede deres bedste år på et så usikkert foretagende, som en kolonisering af østkysten måtte være.

Jævnt og stille, uden store ord, følger man Johan Petersens beretning gennem de mange år. Vi tager del i hans vanskeligheder, glæder og sorger. Og man kan ikke lade være med at beundre den dybe forståelse af østgrønlanderne og den store tolerance overfor deres tro, sæder og skikke, som lyser ud af hver en beretning, stor eller lille.

På titelbladet står at læse, at det kun drejer sig om et uddrag. Det kan man kun beklage. Den del af dagbøgerne, der præsenteres for læserne, er på en mængde områder så vigtigt et kildeskrift, at man gerne havde set dagbøgerne in extenso.

Det grønlandske Selskab, der udgiver bogen med støtte af Carlsbergfondet, har set rigtigt, da det blev besluttet at udgive Johan Petersens dagbøger. Der er

al mulig grund til at rose initiativet, thi det er dyrt at udgive bøger i dag. Man må håbe, at det stadig vil være muligt for selskabet at opfylde denne del af sit formål.

For den del af læserkredsen, der i følge sagens natur ikke er så velbevandret i Østgrønlands kolonisationshistorie, er der et afsnit med noter, som skulle lette forståelsen på en række punkter, hvor Johan Petersen nævner personer og begivenheder, der dengang var alle grønlandsfareres ejendom, men som nu er saga.

Anden del af skriftet udfyldes af professor Thalbitzers nyudgivelse af de sagn og fortællinger, som Gustav Holm samlede på Konebådsekspeditionen og som blev oversat af Johan Petersen. Det er ikke første gang sagnene er i trykken, men dels er de oprindelige udgaver meget vanskelige at få fat på, dels har professor Thalbitzer skrevet et efterskrift, der på en kort og klar måde giver nutidens læser den nødvendige indføring i den besynderlige verden, de østgrønlandske sagn og fortællinger åbner for den udenforstående.

Både i Johan Petersens dagbøger og i hans oversættelse af de gamle sagn møder man det Grønland, der er forsvundet. Vi må være taknemmelige over, at den gamle kultur ikke gik samme vej, men blev bevaret for eftertiden. Den, der ønsker at forstå Grønland af i dag, kan ikke gøre noget bedre end at sætte sig hen og granske det, der indeholdes i denne bog. Jo dybere man trænger ned i stoffet, jo større forståelse vil man få.

At skriftet fremtræder i smukt udstyr og nydelig typografi meddeles kun for at afrunde billedet af en publikation, der fuldt ud er et værdigt bidrag til litteraturen om Grønland.

D. L.

Knud Rasmussen:

MIN REJSEDAGBOG

På Gyldendals forlag er udsendt 6. oplag af „Min Rejsedagbog. Skildringer fra den første Thuleekspedition.“ For dette tidsskrifts læsere er en præsentation unødvendig, vi gør blot opmærksom på, at en længe savnet grønlandsbog atter er på markedet.